

Gespreksnotitie bijdrage PI Research aan pitchsessie 'Jeugdcriminaliteit: doen wat werkt'

Wie zijn wij?

PI Research is een organisatie voor ontwikkeling, opleiding en onderzoek in de jeugdhulp en het onderwijs. Wij zorgen ervoor dat interventies up-to-date blijven en structureel worden uitgevoerd zoals bedoeld. Dat is wat nodig is voor effectiviteit.

We zijn op verschillende manieren betrokken bij het voorkómen en verminderen van jeugdcriminaliteit. Onze bijdrage is altijd gelegen in wetenschappelijke bevindingen omzetten in concrete interventies, 'pakketjes' waarmee gefocust gewerkt wordt aan het voorkómen voor recidive. In deze bijdrage focussen we op wat de interventies Tools4U en TACt effectief maakt en hoe we ervoor zorgen dat deze interventies ook effectief blijven.

Wat zijn Tools4U en TACt (Plus)?

Tools4U = vaardigheidstraining voor jongeren die 1 of meer delicten hebben gepleegd, met een midden tot hoog recidiverisico, waarbij vaardigheidstekorten een rol spelen.

TACt = agressieregulatietraining voor jongeren die 1 of meer delicten hebben gepleegd, met een midden tot hoog recidiverisico, waarbij agressieregulatie en vaardigheidstekorten een rol spelen. Voor jongeren met een LVR is er de TACt Plus.

Het betreft twee trainingen die als leerstraf worden opgelegd. Voor de organisatie, uitvoering en kwaliteitsborging van deze leerstraffen hebben we vier partijen die al jaren met elkaar samenwerken, ieder vanuit een eigen rol. **De Raad voor de Kinderbescherming** zorgt als eigenaar voor goede toeleiding, goede begeleiding van de trajecten, inkoop van de uitvoering en financiering van de kwaliteitsborging. Zij hebben twee aanbieders gecontracteerd, **De Hoofdtrainer** en **TOP Groep**, die al jaren zorgen voor een professionele werkomgeving voor Tools4U- en TACt trainers, hetzij in dienst hetzij als zzp-er, waarin trainers de interventies zorgvuldig en volgens de methodiek kunnen uitvoeren. De vierde partij zijn de opleiders van **PI Research**, die de Tools4U- en TACt trainers opleiden, structureel superviseren en ieder jaar opnieuw beoordelen op hoe goed ze de interventie uitvoeren.

Juist de voortdurende wisselwerking tussen wetenschap en praktijk maakt het mogelijk om te zien wat jongeren nodig hebben, waar trainers in de uitvoering tegenaan lopen en hoe de werkzame elementen van de interventies ook bij jongeren met complexe problematiek consequent kunnen worden toegepast. De Raad voor de Kinderbescherming, De Hoofdtrainer, TOP Groep en PI Research vervullen daarin ieder een eigen rol, maar werken vanuit één gezamenlijke vraag: **doen we wat volgens de wetenschap werkt, en doen we dat in de praktijk ook goed?** Door die samenwerking wordt niet alleen de interventie zelf ontwikkeld en onderbouwd, maar wordt ook geïnvesteerd in de kwaliteit van de uitvoering en in het blijvend verbeteren daarvan. Onderdeel hiervan is ook dat structureel onderzoek wordt gedaan naar hoe de vaardigheden van de jongeren zich ontwikkelen tijdens de training.

Wat zorgt voor effectiviteit?

Wat we daarbij hebben geleerd, is dat dit werkt:

- Focus op wat we uit onderzoek weten dat werkt, niet wat we denken dat werkt. Soms lijkt iets passend, maar werkt het juist averechts. Zoals de inzet van jji-bezoek/ervaringsdeskundigheid¹ en het uiten van agressie² bij jongeren met hoog recidiverisico.
- Focus dus op het meest effectieve dat je kunt doen: het oefenen van gedrag. Niet praten maar actie³.
- Leer jongeren zichzelf kalmeren, leer ze uit een risicovolle situatie stappen, leer ze hun mening geven, bij hun standpunt blijven en om hulp vragen. Kies dus voor vaardigheden die zij nodig hebben om een risicovolle situatie te voorkómen of te verlaten.
- Oefen deze vaardigheden zowel in de online als de offline wereld. Veel conflicten en verleidingen beginnen online.
- Leer jongeren ook: zelfsturingsvaardigheden op het gebied van dag- en nachtritme en het omgaan met verleidingen (telefoon, drank/drugs, snelle manieren om veel geld te verdienen). Dus vaardigheden die helpen bij het bouwen aan perspectief.
- Zorg voor een trainingsopzet waarbij je genoeg keer gedrag kunt oefenen.³ Pas de structuur aan op wat nodig is voor betere effecten. Als de intensiteit van een gedragsveranderende techniek te laag is, kun je geen effect verwachten.
- Erken dat deze jongeren onrechtvaardig behandeld worden en minder kansen krijgen dan anderen. En steun ze bij het omgaan met discriminatie en uitsluiting.
- Werk samen met ouders en versterk ook hun vaardigheden.
- Focus op het uitvoeren van de effectieve elementen, ook bij uitstekend functionerende trainers en bij jongeren met ernstige problemen. Het vraagt blijvend investering om te doen wat werkt. Dus waardeer de trainers voor hun goede werk én hou ze scherp.

Wat zou er moeten gebeuren om de effectiviteit te verhogen?

Tools4U en TACt (Plus) zouden nog effectiever kunnen zijn. Daarvoor is nodig:

- Leg jongeren eerder een Tools4U of TACt op. De leeftijd waarop jongeren instromen stijgt. Jongeren hebben vaak al meerdere strafbare feiten gepleegd en meerdere Halt-afdoeningen gehad en soms ook een werkstraf. Hoe jonger jongeren met een matig tot hoog risico een vaardigheidstraining krijgen des te gunstiger de prognose. Ook is er bij jongere jongeren meer ruimte om samen te werken met ouders, wat de gunstige prognose versterkt.
- Financier en faciliteer via het WODC effectonderzoek naar Tools4U en TACt (Plus). Dan kunnen we werken aan het bereiken van de gewenste positie op de effectiviteitsladder.⁴
- Doe onderzoek naar de toeleiding via het Landelijk Instrumentarium Jeugdstrafrechtketen (LIJ). Hoe vaak komt een leerstraf als advies uit het instrument en hoe vaak wordt dit dan ook geadviseerd door de Raadsonderzoekers? Wat zijn de gronden waarop een leerstraf niet wordt geadviseerd terwijl het instrument wel aangeeft dat dit een passende straf is? De indruk is dat winst te behalen is in de toeleiding.

Voor universele preventie: faciliteer leerkrachten en ouders (12-)

¹ Afschrikprogramma's hebben averechts effect: Petrosino et al. (2013). "Scared Straight" and other juvenile awareness programs for preventing juvenile delinquency. Cochrane Database of Systematic Reviews, 4, CD002796.

² Agressie uiten (boksbal, schreeuwen) verlaagt boosheid niet, maar verhoogt deze juist bij hoog risico doelgroep: Bushman (2002).

³ Uit de meta-analyse van Mooij et al. (2020) blijkt dat 10 keer oefenen in een sociale vaardigheidstraining tot de grootste gedragsverandering leidt.

⁴ Centrale aanbeveling Hendriks en Stams in Landelijk Kwaliteitskader Effectieve Jeugdinterventies voor preventie van jeugdcriminaliteit (p. 49).

En daarnaast maken we graag gebruik van de gelegenheid om t.a.v. de universele preventie van jeugdcriminaliteit aan de commissie mee te geven:

- Het is nodig dat informatieoverdracht over ondermijning en uitbuiting onderdeel wordt van het gewone leven. Zorg voor generale preventie door een systeem op te zetten met concreet lesmateriaal voor basisscholen (inclusief materiaal voor ouders!). Oefen in de lessen het herkennen van signalen en het weggaan uit risicovolle situaties. Zo kunnen de meeste invloedrijke volwassenen hun leerlingen/kinderen op de goede leeftijd (9-11 jaar) bereiken. Maak een systeem dat vanuit politie en justitie voortdurend geactualiseerd wordt, en maak het uitvoeren van de lessen onderdeel van het burgerschapsonderwijs.